

HØRINGSSVAR TIL BERGEN KOMMUNES GRØNN STRATEGI

19. September 2022, Bergen

Innspill til Grønn strategi fra Capgemini

Vi takker for interessant høringsmøte om Bergen kommunes "Grønn strategi" den 13.september og invitasjonen til å gi innspill til strategien.

Vi i Capgemini Bergen deler i dette dokumentet våre tilbakemeldinger og innspill til strategiutkastet som foreligger.

Dersom det er ønskelig eller behov for utdypinger eller dialog rundt noen av våre innspill i dette dokumentet, må dere gjerne ta kontakt med oss. Vi stiller også gjerne på møte dersom ønskelig. Kontaktperson er kundeansvarlig for Bergen kommune, Merima Bektesevic: merima.bektesevic@capgemini.com.

Om oss

Capgemini er blant verdens ledende rådgivingselskaper knyttet til design, implementering og forvaltning av komplekse digitale transformasjoner. Med over 350.000 ansatte er vi representert i nærmere 50 land. I Norge er vi nå ca. 1400 ansatte fordelt på 8 kontorer.

På Bergenskontoret teller vi i dag ca 160 ansatte, og jobber tverrfaglig for å støtte våre kunder, herunder Bergen kommune, med å dekke sine behov. Vi tilbyr tjenester ende-til-ende, og samtlige merkevarer er representert i Bergen:

For oss er bærekraft prioritert på agendaen. Capgemini kjenner godt til teknologisektorens muligheter for å bidra til en bærekraftig fremtid, og jobber med dette både internt og i samarbeid med våre kunder.

Internt jobber vi med blant annet med fokus på bærekraft og har som mål å være karbonnøytrale innen 2025. Vi jobber med tiltak som energiforbruk, reduksjon i reiser, bevisst bruk av transport og strategisk bruk av anskaffelser m.m. Vi er også ISO14001 miljøsertifisert. Vi har utviklet en rekke bærekraftstjenester for våre kunder, og samtlige ansatte tar digitale kurs og sertifiseringer i bærekraft. Det er også utviklet og gjennomført en rekke flerdagers bærekraftsworkshop som systematiserer og profesjonaliserer hvordan vi jobber med bærekraft internt og sammen med våre kunder.

Capgemini har blant annet identifisert 30 områder hvor vi kan hjelpe våre kunder med å redusere sitt karbonfotavtrykk, inkludert å skape bærekraftig teknologi, skape bærekraftige forretningsmodeller, utnytte data og datainnsikt til å drive mer bærekraftig og levere plattformer som muliggjør bærekraftige teknologier m.m. En viktig oppgave hos våre kunder er å se på hvordan digitalisering og bærekraft kan spille sammen, og hvordan IT-området kan bidra positivt til å nå bærekraftsmål, dette kalles gjerne «bærekraftig IT», og dette vil vi komme tilbake til senere i innspillsdokumentet.

Generelle tilbakemeldinger til Grønn strategi

Leservennlighet

Høringsdokumentet Grønn strategi gir et godt oversiktsbilde av de ulike satsningsområdene til Bergen kommune på klimaområdet. Vi opplever det som pedagogisk at det er lagt opp til fire hovedmål, og at disse også gjenfinnes i oversikt over de 12 strategiske satsingene.

Vi opplever strategidokumentet som leservennlig, men savner samtidig en innholdsfortegnelse for lettere å kunne navigere til rett sted ved behov.

Teknologi - sentralt for å nå bærekraftsmål

Høringsdokumentet nevner flere ganger teknologi som sentralt for å nå kommunens mål. Vi tenker at viktigheten av teknologi (og god bruk av teknologi) med fordel kan tydeliggjøres ytterligere.

Digitale og brukervennlige løsninger kan være gode verktøy for å fasilitere samarbeid i det offentlige og med økosystemet i Bergen. Teknologi kan bidra med gode beslutningsgrunnlag og god styringsinformasjon gjennom å kartlegge eksisterende datakilder, sikre tilgang på data, og analysere disse for effektmåling, kommunikasjon, vurdering av måloppnåelse og vurderingsgrunnlag for iverksetting av nye tiltak eller justering av tiltak som allerede er satt i verk.

Innovasjon - nøkkel for å nå målene

Capgemini mener det er positivt at innovasjon er trukket frem som en sentral faktor for å oppnå målene om et mer bærekraftig samfunn.

Innovasjon kan bidra til gode løsninger for bærekraftig vekst og bedre måter å jobbe og leve på. I dette ligger også å ta i bruk og videreutvikle eksisterende teknologier slik at disse bedre svarer på behovene som er i samfunnet, både blant befolkningen, men også næringsliv og andre offentlige aktører.

Tett samarbeid med næringslivet er viktig for å sikre en innovativ by, ikke bare for å arbeide for økt bærekraft ute i næringslivet, men like mye fordi næringslivet kan tilby tjenester, verktøy og produkt som kan hjelpe Bergen kommune med bærekraft også i egen organisasjon. Markedsdialog og innovasjonspartnerskap ved sentrale bærekraftsutfordringer kan være en nøkkel her.

Bergen kommune kan tilrettelegge for innovasjon internt i kommunen, i næringslivet og i samarbeid mellom offentlige og private aktører. Stikkord er aktiv bruk av innovative innkjøpsordninger, innkjøp av eksterne og innovative tjenester for å styrke Bergen kommunes handlekraft på klimaområdet, tilrettelagte tilskuddsordninger og aktivt og målrettet samarbeid i økosystemet.

Capgemini anbefaler Bergen kommune å synliggjøre behovet for innovasjon i Grønn strategi, også utover det som fremgår av satsing rundt «næring og innovasjon».

Vi foreslår også å tydeliggjøre hvilke kapabiliteter og strukturer som vil være sentrale for gjennomføringen og realiseringen av strategien og dens 12 satsninger.

Periodiske evalueringer – data og innsikt

I rapporten er det kommentert at tiltak skal måles i 2030 (s.4. Politisk vedtak).

Før 2030 vil det naturlig være nødvendig med periodiske evalueringer og risikovurdering av det pågående klimaarbeidet, og her vil vi løfte poenget om at god bruk av ulike typer data og innsikt kan være nøkkelfaktorer, dette inkluderer en god kartlegging av eksisterende datakilder, sammenstilling av data (inkl sensordata, IoT), god kommunikasjon og visualisering av data m.m.

Gode data og målinger vil kunne gi gode beslutningsgrunnlag for eventuelle justeringer i tiltak og verktøy før 2030.

Om Bærekraftig IT og sirkulærøkonomi

Capgemini ønsker å rette fokus på at bærekraftig IT er et sentralt, men ofte underkommunisert område.

Digital transformasjon er sentral i de fleste områder i samfunnet, og samtidig står IT for 4 prosent av globale CO₂-utslipp, så hvordan man arbeider strategisk med digitalisering kan ha vesentlig betydning for driften.

Capgemini har et eget forskningsinstitutt, Capgemini Research Institute, som har gjort grundig forskning på bærekraftsområdet. Capgemini Research Institute har utarbeidet egne forskningsrapporter som omhandler bærekraftige verdikjeder¹, bærekraftig produktdesign² og sirkulærøkonomi. Rapportene trekker frem en del viktige elementer som må forseres skal en større adaptasjon av sirkulærøkonomi, bærekraftig produktdesign og operasjoner bli realisert

I rapporten "Sustainable IT" av Capgemini Research Institute³, beskrives en virkelighet hvor blant annet økende behov for datakraft og datalagringskapasitet, samt disponering av IT maskinvarer utgjør en betydelig klimautfordring; Datasentre i både offentlig og privat sektor representerer rundt 1% av verdens energibehov. Allikevel er dette et område som blir mindre prioritert av virksomheter, både på grunn av lav kunnskap om utfordringsområdet, men også på grunn av utfordringer knyttet til å måle det faktiske fotavtrykket knyttet til IT-løsninger⁴.

Videre viser Capgeminis undersøkelser at bevisstheten rundt bærekraftig IT i offentlig sektor er lavere enn i privat sektor (36% vs. 50%), og at det er relativt få offentlige virksomheter som har en egen strategi for bærekraftig IT.

Foruten de klimatiske fordelene ved å innføre bærekraftig IT i organisasjonene, kan en slik strategi også gi store kostreduksjoner. For eksempel har organisasjoner med implementert bærekraftig IT-strategi i gjennomsnitt spart 12% i kostnaderⁱ.

Se mer om hvordan vi tenker sirkulærøkonomi kan inkluderes i innspillene til satsingsområdet Sirkulære Bergen, senere i dokumentet.

¹ <https://www.capgemini.com/nl-nl/wp-content/uploads/sites/7/2021/06/Capgemini-Research-Institute-Sustainable-Operations-Web.pdf>

² <https://prod.ucwe.capgemini.com/wp-content/uploads/2022/09/CRI-Sustainability-By-Design-FINAL-WEB.pdf>

³ <https://www.capgemini.com/wp-content/uploads/2021/07/Sustainable-IT-Report-2.pdf>

⁴ <https://www.capgemini.com/insights/expert-perspectives/why-the-public-sector-must-prioritize-sustainable-it/>

Om bærekraft i verdikjeder og ved produktdesign

Capgeminis forskning viser til hvordan bærekraft kan oppnås gjennom tiltak gjennom hele verdikjeden – fra anskaffelse, produktdesign, distribusjon og logistikk, vedlikehold, til material- og avfallshåndtering. Noen sentrale utfordringer knyttet til bærekraftig drift er målkonflikter og mangel på tilpasning og overenstemmelse mellom bærekraftsledere og bedriftsledere i prioritering av ulike former for bærekraftstiltak.

Rapporten peker videre på teknologi som et viktig middel for bærekraftsinitiativ, og da spesielt automatisering, AI/maskinlæring og dataanalyse.

Capgeminis forskning viser videre til at bærekraftig produktdesign er viktig, men har en rekke sentrale utfordringer, herunder: tilgjengelighet av bærekraftige materialer, mangel på informasjon/data knyttet til produktets klima- og sosiale fotavtrykk, samt mangel på arbeidskraft med de rette kapabilitetene.

Tilbakemeldinger på satsingsområdene

Generelt ønsker vi å gi tilbakemelding om at vi opplever også delen som omhandler satsingsområdene som innholdsrik og leservennlig, inkludert at det for hver av de 12 strategiske satsingene fremgår hvilke mål satsingene er knyttet til. Den tilhørende listen med overskriften «hva må til» er også nyttig for å få et bilde av hva som blir neste steg.

Innholdsmessig har vi noen generelle og spesifikke kommentarer. Generelt er det positivt at næringslivets rolle er inkludert, og at man ser etter muligheter for å finne gode løsninger gjennom samarbeid. Av forbedringer kunne vi tenke oss at forretningspotensialet, teknologi som verktøy, innovasjonsmuligheter og offentlig/private samarbeid gjennom innkjøp, markedsdialog og felles arena trekkes enda tydeligere frem. Bærekraftig IT er også et område som per nå er fraværende, men som med fordel kunne vært trukket inn, og inkluderes i fremtidig rullering av Bergen kommunes digitaliseringsstrategi for å sikre god koordinering mellom områdene.

Vi har lagt inn innspill til noen av satsingsområdene i det følgende.

Om Klimadugnad (2)

«Dialog, kunnskap og samarbeid» trekkes her frem som et eget satsingsområde. Dere skriver blant annet om hvordan det bør inviteres til samarbeid som inspirerer til klimaomstilling og viser til hva det offentlige og næringslivet kan gjøre her. Vi vurderer det som positivt å trekke frem dette samarbeidspotensialet, og det eneste vi savner her er at næringslivets mulighet også for å bidra direkte inn til kommunen kommer tydelig nok frem.

Her er eksempel på hvordan det kunne sett ut (s.21, ny tekst markert i blått):

4. Invitere til samarbeid som gir både inspirerer til, og gir bedre verktøy for, klimaomstilling
 - der offentlige aktører viser vei mot lavutslippssamfunnet både i egen virksomhet, i utvikling av tjenester og virkemidler slik at alle kan leve klimavennlige liv i Bergen
 - der både gründere og det etablerte næringslivet gjennom innovative samarbeid med kommunen blir en ressurs som utvikler teknologiske og brukervennlige løsninger som gjør det enklere for kommunen å tilrettelegge for en klimavennlige liv i Bergen.
 - der næringslivet gjennomfører utslippskutt og blir en ressurs som utvikler tilbud og løsninger som gjør det enklere å leve klimavennlige liv.

Om Bærekraftig mobilitet (3)

Vi synes det er positivt at nye forretningsmodeller trekkes frem under dette punktet, eksemplifisert gjennom delte mobilitetsløsninger, som bidrar til redusert bilbruk. Slike nye forretningsmodeller, som bildeling, bygger langt på vei på innovative ideer, men ikke minst forutsetter det god bruk av design og ny og eksisterende teknologi.

Vi anbefaler at teknologi nevnes eksplisitt og at begreper som innovasjon, teknologi og nye forretningsmodeller synliggjøres enda bedre tilknyttet denne satsingen.

Mobilitets- og samferdelsområdet går som kjent gjennom en stor utvikling på teknologifronten, også når det gjelder IT-tjenester og avanserte teknologiske plattformer. Dette inkluderer bruk av stordata, kunstig intelligens, sensorteknologi gjennom Internet of Things og nye plattformer og applikasjoner som verktøy for økt bærekraft og flyt i trafikken. Både det offentlige og næringslivet kan gjøre mobilitetstilbudet enda mer brukervennlig og gjøre det er lett for innbyggerne (og tilreisende) å ta gode og klimavennlige valg. Mobility as a Service, innbyggerreisen og sømløse transporttilbud er også stikkord her.

Vi foreslår følgende justeringer (s.23):

4. Regulatoriske og økonomiske virkemidler som gir muligheter for å prioritere de bærekraftige transportformene. [Tilrettelegging for teknologiske plattformer som er brukervennlige og bidrar til at innbyggerne lett kan ta gode og bærekraftige valg når de skal forflytte seg og ønsker å leve mer bærekraftig.](#)
5. [Se etter hvordan design, teknologi og nye forretningsmodeller kan bidra aktivt for å sikre bedre trafikkflyt og redusert bilbruk. Et eksempel på dette er delte mobilitetsløsninger som bidrar til redusert privatbilisme og overgang til mer aktiv og kollektiv transport.](#)

Om Fornybar energi (5)

Vi opplever at satsingen på fornybar energi er godt beskrevet.

I denne sammenheng er det viktig å sikre gode kartlegginger og et robust datagrunnlag som kan gi økt kunnskap om hvilke områder som gir vesentlige besparelser (enklest å redusere med mest mulig effekt), og mulighet til å måle effekten. Et slikt datagrunnlag med påfølgende analyse vil også kunne hjelpe beslutningstagere til å prioritere hvilke og hva slags tiltak som bør igangsettes, hvor og i hvilken rekkefølge.

Vi foreslår følgende justeringer på s.27:

3. Smarte energisystem. Energisystem som produserer, lagrer og deler energi mellom bygg, anlegg og brukere gir større fleksibilitet, robusthet og muligheter til å utnytte energien bedre. [Hensiktsmessig bruk av teknologi, design og data kan bidra med god beslutningsstøtte og gjøre energisystemene mer effektive og brukervennlige.](#)
4. Økt kunnskap og kompetanse knyttet til effektivisering, fornybare energiløsninger og smarte energisystemer. [God markedsdialog og innovative samarbeid mellom det offentlige og næringslivet kan gjøre at offentlige bygg kan bestilles med den nyeste og mest brukervennlige og hensiktsmessige teknologien.](#)

Om å redusere klimafotavtrykket (9)

Her er noen anbefalte justeringer på satsingsområdet:

4. Økonomiske virkemidler som fremmer lokale og bærekraftige tjenester og varer og forhindrer unødvendig forbruk, avfall og forurensing. Gjenbruk, reparasjon og deling må koste langt mindre enn å kjøpe nytt. [IT-utstyr er ett eksempel](#)

på et produktområde med stort potensial for gjenbruk, der man gjennom gjenbruk kan redusere elektronikkavfall. Digitale løsninger kan utvikles for å lett koble tilbud og etterspørsel på dette området.

5. Innovasjon, nye forretningsmodeller og teknologiutvikling som sikrer varer og tjenester med lavest mulig klima- og miljøbelastning i alle ledd. Bergen kommune og andre store innkjøpere kan gjennom innkjøpsleddet sette krav til lav klima- og miljøbelastning i alle ledd og slik bidra til at markedet går i en bærekraftig retning. Teknologiutviklingen går raskt. God markedsdialog kan bidra til at det offentlige og det private kan bestille produkter og tjenester som møter behovet på en bedre måte enn ved å bruke tidligere års kravspesifikasjon.

Se under overskriften «Om Sirkulære Bergen» for mer informasjon og innspill om temaet bærekraftig IT

Om et omstilt næringsliv (11)

Det å fremheve omstillingsbehovet i næringslivet er etter vår vurdering viktig, og vi støtter å trekke frem poenget med at «Mange bedrifter og næringer opplever omstillingsrisiko når global klimapolitikk fremover vil skape raske og varige endringer i etterspørsel, regelverk, teknologi og finansiering.»

Det fremgår av strategiutkastet at «Ved å håndtere risikoen og gripe mulighetene i omstillingen kan vi sikre at Bergen fortsatt har lokal verdiskapning og langsiktige arbeidsplasser i Bergensregionen i 2030 og i 2050.». Foreslår å endre dette til:

«Ved å håndtere risikoen og tilrettelegge for at bedrifter kan gripe mulighetene i omstillingen kan vi sikre at bedriftene finner lønnsomme og bærekraftige forretningsmodeller. I det store bildet kan dette bidra til at Bergen fortsatt har lokal verdiskapning og langsiktige arbeidsplasser i Bergensregionen i 2030 og i 2050.».

Videre har vi noen forslag til tillegg i listen på s.39:

2. Deling av data og kunnskap i form av utslippsdata, forventet fysisk klimarisiko, eller fremtidige reguleringer og samfunnsendringer som gjør det mulig for alle aktører å ta avgjørelser som reduserer klimarisikoen. [Det offentlige bør bidra til forutsigbarhet og gode rammevilkår for næringslivet på dette punktet.](#)
4. Forskning, innovasjon og finansiering som støtter opp om omstilling av eksisterende bedrifter og legger til rette for fremtidsrettede næringer.
5. Bedre utnyttelse av ressurser, blant annet gjennom å etablere næringsklynger og industrielle symbioser der bedrifter bruker overskudds- eller avfallsressurser fra nabobedriftene sine i egen produksjon. [Klyngesamarbeidene på Vestlandet og i Bergensregionen er et godt utgangspunkt for å skape slike samarbeid.](#)
6. Utdanning og kompetanseutvikling rettet mot et samfunn i endring, og som støtter opp om et fremtidig næringsliv hvor alle har tilgang til arbeidsplasser. [Dette gjelder både nyutdannede, men også videre- og etterutdanning.](#)

Næringslivet trenger å omstille seg og en rekke bedrifter har satt bærekraftsmål. For mange oppleves dette som å bli en ekstraoppgave og man arbeider med å integrere bærekraft på best mulig måte i bedriften. Erfaring viser at det er en rekke spørsmål som går igjen hos næringslivsledere på bærekraftsfeltet og noen av disse gjengis her:

For ledere:

- Hvordan kan vi som bedrift gjøre vår andel for å bidra til å oppnå 1,5 graders målet?
- Hvordan kan vi monitorere fremgang og forbedringer i vår utslippsreduksjon?

For IT-ledere:

- Hva er klimaavtrykket til min IT-avdeling?
- Hvordan kan jeg øke kompetansen til teamet mitt og øke bevisstheten hos kundene mine?

For bærekraftsledere:

- Hvilke kritiske konsekvenser vil bærekraft få for min bransje og min bedrift?
- Hvordan kan jeg integrere bærekraftsarbeidet i min organisasjons virkemåte og kultur?

For driftsledere:

- Verdikjede – hvordan kan vi optimalisere logistikkflyten fra tilbud til distribusjon? Hvordan kan vi best unngå avfall?
- Ingeniørperspektiv - Hvordan kan vi designe lav-karbon produkter og forbedre effektivitet i produksjonen?
- Vedlikehold - Hvordan kan vi implementere bærekraftige praksiser for vedlikehold?
- Produksjon – hvordan kan vi optimalisere bruken av maskiner for å redusere karbonutslipp?

Om Sirkulære Bergen (12)

Capgemini vurderer det som positivt at Bergen kommune har valgt å løfte sirkulærøkonomi i Grønn strategi. Grønn strategi omtaler behovet for å gå fra lineær til sirkulær økonomi, øke mulighetene for gjenbruk og reparasjon, bærekraftig design og inkludere livsløpsanalyser i beslutningsprosesser (satsningsområde 2, 6, 9 og 12). Vi vil her også trekke oppmerksomheten rundt sirkulærøkonomi på IT-området. Globalt viser tall fra forskning at 89 % av organisasjoner resirkulerer mindre enn 10 % av IT hardware, og i 2019 ble det generert 53,6 millioner tonn el-avfall på global basis, en 21 % økning de siste fem årene.⁵ Vi kjenner til at kommunen har fått gjennomført en analyse av Sirkulærøkonomi i Bergen, men kan imidlertid ikke se at sirkulærøkonomi på IT-området har blitt dekket av denne utredningen, så her er et potensial.

Som det fremgår av rapporten Circular Economy⁶ av Capgemini research institute blir en viktig utfordring for sirkulærøkonomi knyttet til konsumentenes opplevelse av bekvemmelighet- hvor enkelt er det å gjøre de rette valgene, mangelfull informasjon om et produkts klimafotavtrykk, samt opplevd kost tilknyttet reparasjon av produkter eller kost på bærekraftige alternativer.

En annen sentral utfordring er forbrukernes manglende bevissthet rundt hvordan eget levesett bidrar til klimaproblematikken. 43% av konsumenter i undersøkelsen svarer at de mangler kunnskap om hvordan eget levesett påvirker miljøet.

Det er positivt at Bergen kommune har fokus på flere av sirkulærøkonomiutfordringene i Grønn strategi. En ytterligere styrking vil være å inkludere tiltak som er med på å forstå brukeren og forbruksmønstre, samt god bevisstjøring rundt forbruk gjerne med hjelp av teknologi. Capgemini vil anbefale Bergen kommune å inkludere et punkt om forbrukerinnsett som en måte å bedre tilpasse aktuelle tiltak under satsningsområdene 9 og 12.

Capgemini vil anbefale Bergen kommune å inkludere et punkt om å kartlegge og fokusere på bærekraft og sirkularitet også på IT-området.

Capgemini anbefaler med andre ord at temaet bærekraftig IT henvises til i klimastrategien, og med fordel også inkluderes i fremtidige rullinger av kommunens digitaliseringsstrategi. Bærekraftig IT og gode strategiske valg på dette området kan bidra til utslippskutt og økt sirkularitet (ref s.8 i høringsutkast og side 12/13, s.40,). Capgemini vil også anbefale Bergen kommune å inkludere bærekraftig IT som et viktig prinsipp under satsingsområdene (5) Fornybar energi og (12) Sirkulærøkonomi.

Oppsummering

Vårt hovedinntrykk er at Grønn strategi er en god og fremoverrettet strategi. Formålet med våre innspill har i hovedsak vært å synliggjøre og løfte enda høyere opp potensialet i innovasjon, teknologi, design og tett samspill mellom kommune og næringsliv på bærekraftsområdet. Vi håper innspillene kan være til nytte i siste fase av strategien og med arbeid med handlingsplan. Dere må gjerne ta kontakt med oss dersom dere ønsker mer informasjon om våre innspill, eller ta en prat rundt dette temaet. Kontaktperson er Merima Bektesevic: merima.bektesevic@capgemini.com.

⁵ <https://www.capgemini.com/no-no/wp-content/uploads/sites/28/2021/05/Sustainable-IT-Infographic-Final-1.pdf>

⁶ <https://www.capgemini.com/wp-content/uploads/2021/11/Circular-Economy-11112021-v10-web-2-1.pdf>

A large, decorative blue line that starts from the bottom left, curves upwards and to the right, then loops back down and to the left, ending near the top right of the page.

About Capgemini

Capgemini is a global leader in partnering with companies to transform and manage their business by harnessing the power of technology. The Group is guided everyday by its purpose of unleashing human energy through technology for an inclusive and sustainable future. It is a responsible and diverse organization of over 325,000 team members more than 50 countries. With its strong 55-year heritage and deep industry expertise, Capgemini is trusted by its clients to address the entire breadth of their business needs, from strategy and design to operations, fueled by the fast evolving and innovative world of cloud, data, AI, connectivity, software, digital engineering and platforms. The Group reported in 2021 global revenues of €18 billion.

Get the Future You Want | www.capgemini.com

This document contains information that may be privileged or confidential and is the property of the Capgemini Group.

Public. Copyright © 2022 Capgemini. All rights reserved.